



Vragen & antwoorden MenACWY-campagne 2018/2019

In dit document vind je informatie over de invoering van de MenACWY-vaccinatie. Het betreft informatie voor de uitbraakmaatregel in 2018/2019. Actuele informatie kun je vinden in de RVP-richtlijn MenACWY-vaccinatie.

Waarom vaccineren tegen MenACWY?

1. Waarom wordt MenACWY-vaccinatie ingevoerd?

Sinds 2015 is er een toename van meningokokkenziekte type W in Nederland, met name onder jonge kinderen en tieners. De kans om Meningokokken W op te lopen is momenteel gelukkig klein. De toename is echter dusdanig dat er nu MenACWY-vaccinatie wordt ingevoerd om een uitbraak te voorkomen.

2. Wat is nu het beleid om een uitbraak te voorkomen?

Vanwege deze toename heeft de minister van VWS besloten om in 2018 twee cohorten te vaccineren met MenACWY-vaccin. In juli 2018 heeft de staatssecretaris besloten om in 2019 deze vaccinatie aan drie extra jaarcategorieën aan te bieden. Het is de bedoeling dat eind 2019 alle dan 14 t/m 18-jarigen zijn uitgenodigd voor een MenACWY-vaccinatie. Door deze leeftijdsgroepen te vaccineren, verwachten we besmetting op grotere schaal te kunnen voorkomen.

- Sinds 1 mei 2018 krijgen kinderen van 14 maanden MenACWY in plaats van MenC.
- In het najaar van 2018 zijn de tieners, die tussen 1 mei en 31 december 2018 14 jaar werden, uitgenodigd voor MenACWY-vaccinatie.
- In de periode maart-april 2019 worden de jongeren geboren in 2001 en 2002, en het resterende deel van de jongeren geboren in 2004 (01-01-2004 t/m 30-04-2004) uitgenodigd.
- In de periode mei-juni 2019 worden de jongeren geboren in 2003 en 2005 uitgenodigd.

De staatssecretaris zal nog besluiten over het definitief opnemen van MenACWY-vaccinatie voor kinderen rond 14 maanden en 14 jaar in het Rijksvaccinatieprogramma vanaf 2020.

Welke kinderen komen in aanmerking voor MenACWY-vaccinatie?

Het gaat om de volgende groepen kinderen:

- Het MenACWY-vaccin vervangt sinds 1 mei 2018 het MenC-vaccin rond de leeftijd van 14 maanden.

Rijksvaccinatieprogramma

A. van Leeuwenhoeklaan 9
3721 MA Bilthoven
Postbus 1
3720 BA Bilthoven
www.rijksvaccinatieprogramma.nl

T 030 274 91 11
RVP-Communicatie@rivm.nl

Alle kinderen die sindsdien voor hun reguliere vaccinatie tegen meningokokken komen, krijgen voortaan MenACWY-vaccinatie. Kinderen die na hun 1^e verjaardag al een MenC-vaccinatie hebben gehad, komen niet in aanmerking.

- Kinderen geboren tussen 1 mei en 31 december 2004 hebben in het najaar van 2018 een uitnodiging gekregen voor een vaccinatie.
- Kinderen geboren tussen 1 januari 2001 tot en met 31 december 2005 (waaronder ook de kinderen geboren vanaf 1 januari 2004 tot 1 mei 2004) ontvangen in het voorjaar van 2019 een uitnodiging voor vaccinatie.

Doel is dat eind 2019 alle 14 t/m 18-jarigen een vaccinatie is aangeboden.

- Ook bij inhaalschema's (van late starters, vestigers, asielzoekerskinderen) wordt sinds 1 mei 2018 het MenACWY – vaccin worden gebruikt (in plaats van MenC-vaccin), mits daar een indicatie voor is.

Kinderen rond de leeftijd van 14 maanden

1. Geldt het recht op MenACWY-vaccinatie rond 14 maanden vanaf een bepaalde geboortedatum?

Nee. Bij deze vaccinwissel is niet gekozen voor een bepaalde geboortedatum als afkapmoment, maar voor een startdatum, namelijk 1 mei 2018.

Sindsdien krijgt ieder kind dat voorheen een indicatie zou hebben gehad op MenC-vaccin in plaats van een MenACWY-vaccin.

2. Krijgen peuters of kleuters die al een MenC-vaccinatie hebben gehad, nu nog een MenACWY-vaccinatie?

Nee, kinderen die al een MenC- (of MenACWY)-vaccinatie hebben gehad (na hun 1^e verjaardag), komen niet in aanmerking voor MenACWY-vaccinatie uit het RVP.

3. Moet voor kinderen jonger dan 14 maanden de MenACWY-vaccinatie vervroegd worden gegeven?

Nee. Er is op dit moment onvoldoende aanleiding om deze vaccinatie standaard vroeger te geven. Meningokokken W komt helaas ook wel voor bij zuigelingen, maar gelukkig is de kans nog steeds heel klein. De voorkeur blijft om deze samen met de BMR-vaccinatie te geven, rond 14 maanden.

Sowieso mag het MenACWY-vaccin in het kader van het RVP niet worden gegeven voor de 1^e verjaardag. Bij start in het eerste levensjaar zijn meerdere vaccinaties nodig voor een goede bescherming. Minimaal 1 moet dan ook na de eerste verjaardag gegeven worden.

4. Kunnen ouders die geen MenACWY willen nog MenC-vaccinatie krijgen voor hun kind?

Nee, sinds 1 mei 2018 geldt voor alle kinderen die nog geen MenC- (of MenACWY)- vaccinatie hebben gehad dat zij in aanmerking komen voor MenACWY-vaccinatie. Dit vaccin beschermt hen ook tegen meningokokken C. Bij de productwissel op de vaccinatielocaties is de nog resterende voorraad MenC-vaccin weggehaald en niet meer verkrijgbaar vanuit het RVP. Ouders die desondanks een menC-vaccinatie voor hun kind willen, kun je hiervoor verwijzen naar hun huisarts.

5. Hoe worden ouders geïnformeerd over de wissel van een MenC-naar een MenACWY-vaccinatie?

Sinds 1 mei 2018 krijgen alle nieuwgeborenen een oproepkaart voor MenACWY. Kinderen die daarvoor geboren zijn en de komende tijd 14 maanden oud worden, hebben destijds een MenC-oproepkaart gekregen. Deze ouders worden door de JGZ-professional die de vaccinatie geeft, geïnformeerd dat het inmiddels MenACWY-vaccinatie betreft. Ter ondersteuning zijn een poster en flyers voor in de wachtkamer gemaakt en verspreid onder de CB's. Desgewenst kunnen nieuwe worden aangevraagd bij het DVP-regiokantoor.

Kinderen geboren vanaf 2001 t/m 2005

1. Wanneer worden tieners uitgenodigd voor MenACWY-vaccinatie?

Eind 2019 hebben alle kinderen geboren in 2001 t/m 2005 een uitnodiging gekregen voor MenACWY-vaccinatie:

- In het najaar van 2018 zijn de tieners, die tussen 1 mei en 31 december 2018 14 jaar werden, uitgenodigd voor MenACWY-vaccinatie.
- In de periode maart-april 2019 worden de jongeren geboren in 2001 en 2002, en het resterende deel van de jongeren geboren in 2004 (01-01-2004 t/m 30-04-2004) uitgenodigd.
- In de periode mei-juni 2019 worden de jongeren geboren in 2003 en 2005 uitgenodigd.

2. Waarom worden juist deze leeftijdsgroepen uitgenodigd?

Er is voor deze doelgroep gekozen omdat dragerschap van meningokokken toeneemt vanaf deze leeftijd. In deze leeftijd worden ook relatief veel ziektegevallen gezien. We weten dat vooral oudere tieners een belangrijke rol spelen in de verspreiding van de bacterie. Door juist deze groep te vaccineren, worden dus niet alleen zichzelf beschermd, maar het is ook de beste manier om groepsbescherming te bevorderen.

3. Waarom kregen jongeren geboren in begin 2004 niet al in 2018 een MenACWY-vaccinatie?

In het najaar van 2018 was onvoldoende vaccin beschikbaar om het hele jaarcohort 2004 te vaccineren. Daarom is gekozen voor de startdatum 1 mei 2018; alle kinderen die in 2018 vanaf die datum 14 jaar werden, zijn uitgenodigd voor vaccinatie. De kinderen geboren van 01-01-2004 t/m 30-04-2004 worden in de periode maart-april 2019 uitgenodigd.

4. Hoe zal de MenACWY-vaccinatie voor tieners worden georganiseerd?

De vaccinaties worden uitgevoerd door de JGZ in groepsvaccinatiesessies. De JGZ-organisatie mag naar eigen inzicht en mogelijkheden de vaccinatie organiseren. Wel is afgesproken dat er voor de uitgenodigde jongeren minimaal 2 alternatieve mogelijkheden (data) zijn voor als zij niet kunnen op de dag van de vaccinatie. Daarnaast zal de JGZ (in samenwerking met DVP) een actief no-show-beleid voeren, waarbij jongeren die niet zijn verschenen actief een nieuwe mogelijkheid wordt aangeboden.

5. Mogen andere kinderen dan de genoemde leeftijdsgroepen ook MenACWY-vaccinatie krijgen?

Dat kan niet vanuit het RVP, behalve bij:

- Kinderen rond 14 maanden.
- Kinderen met een inhaalvaccinatieschema die nog geen MenC (of MenACWY)-vaccinatie hebben gehad.

Voor andere kinderen dan de genoemde leeftijdsgroepen geldt geen indicatie voor MenACWY-vaccinatie vanuit het RVP. Ouders die desondanks MenACWY-vaccinatie voor hun kind willen, kunnen dat op eigen initiatief laten doen buiten het RVP.

6. Moeten jongeren die recent al een MenACWY-vaccinatie hebben gehad nu weer een vaccinatie krijgen?

Er zullen jongeren zijn die in de afgelopen periode al een MenACWY-vaccinatie hebben gehad. Bijvoorbeeld in het buitenland, als reizigersvaccinatie, op eigen initiatief of recent in Nederland in hun inhaalvaccinatieschema.

Alle kinderen uit de genoemde leeftijdscohorten zullen worden uitgenodigd, tenzij ze (volgens de gegevens in Praeventis) in 2018 of 2019 al een MenACWY-vaccinatie hebben gehad. Jongeren die al eerder een vaccinatie hebben gehad, zullen wel worden uitgenodigd*. Vaccinaties aan hen zullen dus ook worden goedgekeurd en verrekend.

Uit onderzoek (en de bijsluiter/registratietekst) blijkt dat bij vaccinatie na de 11e verjaardag, er minimaal 5 jaar bescherming is, waarschijnlijk langer. Daarnaast geldt ook dat er medisch gezien niets op tegen is om een tweede (of derde) MenACWY-vaccinatie te krijgen.

Daarom is bij kinderen die al een geconjugueerd MenACWY-vaccinatie hebben gehad desgevraagd het advies:

- Deze vaccinatie gehad vòòr de 11e verjaardag: dan tijdens de tiencampagne nogmaals halen, zodat het kind de komende jaren beschermd blijft.
- Deze vaccinatie gehad na de 11e verjaardag. Het hoeft niet, omdat we ervan uitgaan dat de bescherming dan op deze leeftijd nog goed is. Het mag wel, omdat het medisch gezien geen bezwaar is de vaccinatie te herhalen. De jongeren worden, zoals hierboven genoemd, wel uitgenodigd.

**Alleen bij het opnieuw uitnodigen van jongeren in het kader van het no-show-beleid en rappelling later geldt: Jongeren van wie een geconjugerd MenACWY-vaccinatie geregistreerd staat na de 11e verjaardag, zullen dan niet opnieuw worden uitgenodigd.*

7. Moeten tieners met een inhaalvaccinatieschema al voor de tienercampagne een MenACWY-vaccinatie krijgen?

Dat hangt ervan af of zij al eens een geconjugerd MenC (of MenACWY)-vaccinatie hebben gehad na hun 1e verjaardag. Als dat **niet** zo is, hebben zij een indicatie om nu al gelijk een MenACWY-vaccinatie te krijgen in hun vaccinatie-inhaalschema.

8. Is er ervaring met het gebruik van MenACWY-vaccin bij tieners?

Ja, in ruime mate. MenACWY-vaccinatie wordt al langer gebruikt als reizigersvaccin, bij allerlei leeftijdsgroepen. Vaccinatie op grote schaal bij tieners gebeurt in meerdere landen, waaronder het Verenigd Koninkrijk, Oostenrijk en Griekenland.

Andere kinderen in inhaalschema's

1. Komt er een inhaalvaccinatie voor andere kinderen?

Nee. In 2018 en 2019 krijgen de kinderen geboren tussen 1 januari 2001 tot 1 mei 2004 en geboren in 2005 een MenACWY-vaccinatie aangeboden, in een zogenoemde 'inhaalcampagne'. Kinderen geboren na 2005 vallen niet in de doelgroep van deze inhaalcampagne.

Er is voor deze doelgroep gekozen omdat dragerschap van meningokokken toeneemt vanaf deze leeftijd. Op deze leeftijd zien we ook relatief veel ziektegevallen. We weten dat met name oudere tieners een belangrijke rol spelen in de verspreiding van de bacterie. Door juist deze groep te vaccineren, worden dus niet alleen zichzelf beschermd, maar het is ook de beste manier om groepsbescherming te bevorderen.

De kans op ziekte en op verspreiding van de bacterie is niet voor alle leeftijdsgroepen gelijk. Er zijn tot op heden nauwelijks ziektegevallen gezien bij kinderen in de basisschoolleeftijd.

2. Mogen kinderen van wie de ouders eerder hebben afgezien van MenC-vaccinatie nu een MenACWY-vaccinatie krijgen?

Ja. Kinderen die in het verleden nog geen geconjugerd MenC- (of MenACWY)-vaccinatie hebben gekregen na de 1e verjaardag, houden het recht op inhaalvaccinatie, mits geboren vanaf 01-06-2001. Sinds 1 mei 2018 wordt bij dergelijke 'inhalers' MenACWY-vaccin gebruikt. Deze kinderen worden niet actief opgeroepen, maar kunnen zich op eigen initiatief wenden tot de Jeugdgezondheidszorg.

3. Hebben instromers met een inhaalschema (late starters, vestigers, asielzoekerskinderen) recht op MenACWY-vaccinatie?

Kinderen geboren op of na 1 juni 2001 hebben recht op een meningokokkenvaccinatie die wij in het reguliere schema geven rond de leeftijd van 14 maanden. Als zij nog geen geconjugerd MenC- (of MenACWY)-vaccin hebben gehad **na hun 1^e verjaardag**, hebben zij in

hun inhaalschema een indicatie om de meningokokkenvaccinatie van rond de 14 maanden te halen.

Nota Bene: ongeldig zijn meningokokkenvaccinaties:

- gegeven **vóór** de 1^e verjaardag;
- polysaccharidevaccinaties;
- vaccins waarvan het onduidelijk is of het geconjugerd of polysaccharide vaccin was.
-

Kinderen geboren vóór 1 juni 2001 en kinderen die al een geconjugerd MenC- (of MenACWY)-vaccin hebben gehad na hun 1^e verjaardag, hebben nu geen indicatie voor MenACWY-vaccinatie in hun inhaalschema.

4. Hoe zit het met instromers geboren vanaf 2001 t/m 2005?

Deze groepen krijgen, net als hun leeftijdsgenoten, in het najaar 2018 of in 2019 (afhankelijk van hun geboortedatum) een MenACWY-vaccinatie aangeboden. Voor inhalers/ instromers uit deze cohorten zijn er 2 mogelijkheden:

- Een kind dat nog nooit een geconjugerd MenC (of MenACWY)-vaccin heeft gehad na de 1^e verjaardag heeft nu al een indicatie voor MenACWY-vaccinatie in het inhaalschema, om de meningokokkenvaccinatie die normaliter rond de leeftijd van 14 maanden wordt gegeven in te halen. Wacht bij hen dus niet op de uitnodiging van de extra vaccinatiecampagne.
- Een kind dat al wel een geconjugerd MenC (of MenACWY)-vaccin heeft gehad na de 1^e verjaardag, heeft nu geen indicatie voor MenACWY-vaccinatie in het inhaalschema en kan gewoon wachten op de uitnodiging van de extra vaccinatiecampagne.

5. Moeten instromers die in hun inhaalschema nu MenACWY-vaccinatie krijgen, ook weer een vaccinatie tijdens de tienercampagne?

In najaar 2018 en in 2019 krijgen alle kinderen geboren tussen 1 januari 2001 en 1 mei 2004 en in 2005 een uitnodiging voor MenACWY-vaccinatie, tenzij ze (volgens de gegevens in Praeventis), in 2018 of 2019 al een MenACWY-vaccinatie hebben gehad. Jongeren die al eerder een vaccinatie hebben gehad, zullen wel worden uitgenodigd. De MenACWY-vaccinatie aan hen zal dan wederom worden goedgekeurd en verrekend

Uit onderzoek (en de bijsluiter/registratietekst) blijkt dat bij vaccinatie na de 11 verjaardag, er minimaal 5 jaar bescherming is, waarschijnlijk langer. Daarnaast geldt ook dat er medisch gezien niets op tegen is om een tweede (of derde) MenACWY-vaccinatie te krijgen. Daarom is bij kinderen die al een geconjugerd MenACWY-vaccinatie hebben gehad desgevraagd het advies:

- Deze vaccinatie gehad vóór de 11^e verjaardag: dan tijdens de tienercampagne nogmaals halen, zodat het kind de komende jaren beschermd blijft.

- Deze vaccinatie gehad na de 11^e verjaardag: dan hoeft nu de MenACWY-vaccinatie niet (omdat we ervan uitgaan dat de bescherming nog goed is), maar het mag wel.

**Alleen bij het opnieuw uitnodigen van jongeren in het kader van het no-show-beleid en rappellering later wordt wél gekeken naar de vaccinatiestatus. Jongeren van wie een geconjugueerd MenACWY-vaccinatie geregistreerd staat na de 11^e verjaardag, zullen dan niet opnieuw worden uitgenodigd.*

Advies als een kind geen indicatie heeft voor MenACWY

1. Moet ik ouders van kinderen die nu niet in aanmerking komen voor MenACWY-vaccinatie actief aanraden hun kind buiten het programma om toch te laten vaccineren?

Nee. De huidige aantallen ziektegevallen geven onvoldoende aanleiding voor een advies om alle kinderen te laten vaccineren. De kans om MenW op te lopen is momenteel klein. Met het vaccineren van de kinderen rond de leeftijden van 14 maanden en de vaccinaties voor tieners in najaar 2018 en in 2019 verwachten we een ergere uitbraak te voorkomen.

Er is echter ook geen enkele reden om ouders die de MenACWY-vaccinatie voor hun kind willen, te ontraden deze op eigen kosten te halen. De kans op MenW is klein, maar niet afwezig.

2. Wat als ouders van kinderen die nu niet in aanmerking komen voor MenACWY-vaccinatie dit vaccin toch willen?

Ouders van kinderen die nu niet in aanmerking komen voor MenACWY-vaccinatie kunnen, als zij dit vaccin toch willen voor hun kind, zich wenden tot de huisarts, het reizigersspreekuur van de GGD of een vaccinatiecentrum en hun wens daar bespreken.

Zij moeten dan de kosten voor het vaccin (en eventueel het consult) zelf dragen. De prijs van het vaccin verschilt per apotheek/polikliniek maar is ongeveer 60 euro.

De beschikbaarheid van vaccin wisselt. Soms is meningokokken ACWY-vaccin beperkt beschikbaar voor mensen die zich op eigen initiatief willen laten vaccineren.

Vaccinatietechniek en logistiek

1. Hoe maak ik het MenACWY-vaccin Nimenrix klaar voor gebruik?

Momenteel wordt binnen het Rijksvaccinatieprogramma het MenACWY-vaccin Nimenrix gebruikt. Dit vaccin bevat een gevriesdroogde component (poeder in flacon), die moet worden opgelost in de vloeistof in de spuit voordat de vaccinatie wordt gegeven. Na reconstitutie ontstaat een heldere kleurloze oplossing. Na reconstitutie dient het vaccin zo snel mogelijk, maar in ieder geval binnen 15 minuten, te worden gebruikt.

2. Wat doe ik als ik ben vergeten het poeder op te lossen?

Als de vaccinatie al gegeven is, is deze ongeldig. Geef dan, bij voorkeur direct, een tweede vaccinatie waarin de gevriesdroogde component wél is opgelost. Registreer beide vaccinaties.

3. Wat doe ik als ik het poeder van BMR-vaccin en van MenACWY-vaccin heb verwisseld?

Als het poeder van het ene vaccin is opgelost in de vloeistof van het andere vaccin en vice versa, zijn beide vaccins niet meer gegarandeerd werkzaam. Gebruik deze vaccins niet.

Mochten de vaccins al zijn toegediend, dan zijn ze beide ongeldig. Geef dan, bij voorkeur direct, beide vaccinaties opnieuw. Registreer dan alle vaccinaties.

4. Hoe registreer ik de MenACWY-vaccinatie en geef ik de toediening door aan het RIVM?

Bij peuters van rond de 14 maanden:

Als je organisatie werkt met een koppeling DD-JGZ Praeventis kun je de MenACWY-vaccinatie registreren middels het berichtenverkeer. Als je organisatie nog gebruik maakt van terugsturen van oproepkaarten, kun je de MenC-kaart van een kind gebruiken; de sticker van het MenACWY-vaccin maakt duidelijk welk vaccin gegeven is.

Op het vaccinatiebewijs van het kind kun je de MenACWY-vaccinatie registreren bij MenC (wel toevoegen: MenACWY) of bij 'overig'.

Bij tieners:

Als je organisatie werkt met een koppeling DD-JGZ Praeventis kun je mogelijk al de MenACWY-vaccinatie registreren middels het berichtenverkeer. De jongeren ontvangen een oproepkaart en een nieuw aanvullend vaccinatiebewijs, waarop de vaccinatie kan worden geregistreerd.

Overige vragen en antwoorden

1. Wat zijn de bijwerkingen van dit vaccin?

De bijwerkingen van MenACWY-vaccin zijn vergelijkbaar met die van MenC-vaccin. De kans op of ernst van bijwerkingen is niet noemenswaardig hoger bij gebruik van een combinatievaccin ten opzichte van een monovaccin.

Bijwerkingen die het meest voorkomen na meningokokken ACWY-vaccinatie zijn: pijn, verharding of roodheid op de plek waar geprikt is, hoofdpijn, koorts ($\geq 38^{\circ}\text{C}$) en niet lekker voelen. Kinderen kunnen ook last hebben van slaperigheid.

2. Wat is de bescherming van dit vaccin?

De beschermingsduur is vergelijkbaar met die van MenC-vaccin. Het MenACWY-vaccin heeft echter een bredere bescherming tegen meerdere

meningokokken-serotypen. Vanaf de leeftijd van 11 jaar biedt het vaccin minimaal 5 jaar bescherming, waarschijnlijk langer.

3. Mag het MenACWY-vaccin gelijktijdig worden toegediend met andere vaccins?

Het vaccin mag gelijktijdig worden toegediend met BMR-vaccin, maar ook met DTP-, DKTP-, DKTP-(Hib)-HepB- en Pneu-vaccin. Recent heeft de EMA ook registratie voor gelijktijdige toediening met HPV goedgekeurd. HPV en MenACWY worden in het schema echter niet standaard tegelijkertijd aangeboden. Bij inhaalschema's kunnen HPV en MenACWY desgewenst wel gelijktijdig worden toegediend (wat betreft de injectieplaats is de landelijke standaard dan: MenACWY links en HPV rechts).